

اهمیت

از: دکتر موسی جوان

اوستا و زرتشت

در پاسخ مقاله دکتر فرهاد آبادانی

در فلسفه هندی نام یک‌دمه عفریتان و شیاطین است و این عفریتان همه وقت با خدایان هندی در جنگ و پیکار بوده و هستند و افسانه‌های فراوان در کتاب‌های هندی از این جنگ و پیکار نقل شده است و از مقاله آقای دکتر فرهاد معلوم می‌گردد اصل مقاله بنام مستعار لارنس براون نام انتشار یافته و منظور از آن تبلیغات دینی از جانب هیئتی از پارسیان هندوستان بوده است و باین وسیله خواسته‌اند زرتشت را برخلاف ترجمه‌های اروپائی اوستا یک رسول موحّد جلوه دهند و ضمناً خواننده را از معنی وریشه واقعی واژه‌های هر مزد و اهورا که از لفظ هور و هورنه بمعنی نور اشتقاق یافته منصرف سازند و حال اینکه مسلم است لفظ اهوره مزد یا هر مزد از واژه اوستائی و فارسی هور بمعنی روشنی مشتق شده و با الفاظ هورنه و هور و فر و خره و هورخش و خورشید هم‌ریشه می‌باشند و لغتنامه‌های فارسی از قبیل برهان قاطع و فرهنگ نفیسی بهترین دلیل بر این موضوع است و در جزوات اوستا بکرات نقل شده که هر مزد یا اهوره مزد در روشنائی بی‌پایان خود آفریده مسکن دارد.

اما راجع بواژه اسوره هندی که آقای دکتر فرهاد در مقاله خود بعنوان نام خدایان هندی

در شماره یک فروردین‌ماه جاری مجله گرامی مهر، مقاله‌ای تحت عنوان (اوستا و زرتشت) بقلم آقای دکتر فرهاد آبادانی منتشر شده و در آن قید کرده‌اند که مطالب مقاله از نوشته لارنس براون نام در مجله استرالیا بقتباس گشته است. در آغاز مقاله مزبور بعضی مطالب راجع بسابقه تاریخی اکتشاف و ترجمه جزوات اوستا و همچنین زمان زرتشت و امثال آنها درج است و من راجع بصحت و سقم این موضوعات در نظر ندارم بحث‌نمایم زیرا هر کدام از این مطالب را در کتاب‌های خودم بالخصوص در تاریخ اجتماعی ایران باستان و دیپاچه ترجمه و ندیداد بتفصیل توضیح داده‌ام، اما موضوعی که لازم دیدم حقیقت مطلب را نقل‌نمایم راجع باین است که در مقاله مزبور صفحه ۶۹ مجله مینویسد: «زرتشت خداوند یگانه خود را بنام اهوره مزدا اعلام کرد و این همان نامی است که بصورت اسوره در ریگ و دای هندوان در چند مظهر مختلف مانند اورو نا و غیره که خدایان هندی هستند اطلاق می‌شده». مدلول این عبارت از چند جهت برخلاف واقع می‌باشد زیرا نه اهورا در کتاب زرتشت از واژه اسوره هندی اشتقاق یافته و نه اسوره در ریگ و دای نام خدایان هندی است، بلکه اسوره Asura

بیشماری است که همه وقت باخدایان هندی در جنک و جدال هستند و قابل قبول نیست که زرتشت نام اهورمزدا خداوند بزرگ و نیکوکار خود را از لفظ اسوره نام عفریتان و دشمنان خدایان هندی تقلید کرده باشد.

چه رسد باینکه آقای دکتر آبادانی در مقاله خود صفحه ۷۰ مجله مینویسد: «لفظ دیو در مذهب زرتشت منفور است اما در مذهب هندوان نام خداوند میباشد».

این عبارت ضد و نقیض عبارت قبلی ایشان است زیرا قبلاً توضیح داده اند که واژه اهورا تقلید و اقتباس از لفظ اسوره هندی است. اما اکنون برخلاف آن نوشته اند که زرتشت نام عفریتان منفور خود را از واژه دیونام خداوند هندی اقتباس نموده است.

واقماً اگر زرتشت از دیونام خدایان هندی نفرت داشته دلیل نخواهد بود که زرتشت نام خداوند نیکوکار خود را از لفظ اسوره نام عفریتان هندی تقلید نماید. اگر لفظ دیونام خداوند هندی منفور باشد محال است واژه اسوره نام عفریتان هندی مورد پسند خاطر زرتشت قرار گیرد و برای نام اهورا و هرمزد انتخاب نماید بهر صورت مسلم است که لفظ اسوره در اصطلاحات فلسفه هندی هیچگاه بمعنی خداوند نیامده بلکه بالعکس نام دشمنان خدایان هندی و نام عفریتانی است که در افسانه های هندی پیوسته باخدایان ریگ ودا بالخصوص با خداوند هندی خورشید در جنک و پیکار بوده اند. اهوره یا اسوره کوچکترین ارتباط ندارد و واژه اهوره در جزوات اوستا از لفظ هوربروزن نور بمعنی روشنی اشتقاق یافته و با واژه های فارسی و اوستائی هورنه و فروخره و هور بمعنی خور و خورشید هم ریشه است. اکنون باید دید لارنس بر اون نام بقول آقای دکتر آبادانی در مجله استرالیائی صحبت از لفظ اسوره را از کجا و از کدام مستند بدست آورده است؟

معرفی نموده است و ریشه لفظ اهوره را از واژه اسوره پنداشته است صحیح نیست و خلاف آن از مراجعه بهر کدام از کتابهای مربوط به فلسفه هندی روشن میشود و حتی در کتاب ارزنده کلانی که اخیراً در لندن بقلم راجه کریشنان رئیس جمهور کنونی و فیلسوف بزرگ هندوستان با همکاری شارل مور، دانشمند انگلیسی انتشار یافته و مشتمل بر ۷۰۰ صفحه میباشد و نام همه خدایان هندی و اصطلاحات ریگ ودا و ترجمه انگلیسی سرودهایی که بنام هر یک از این خدایان سروده شده در کتاب مزبور نقل شده از لفظ اسوره Asura ولو یک مرتبه صحبت بمیان نیامده است. اما آنچه مطلب را روشن میسازد عبارتی است که در تعریف و توصیف از واژه اسوره هندی در کتاب دیگر تحت عنوان:

Tarousse Encyclopedia of Mythology

با دیباچه رابرت کری و پس دانشمند انگلیسی نقل شده که ترجمه آن بشرح زیر است: «لفظی که در زبان هندی بعفریت و دمون ترجمه میشود مخصوص خود هندیان است. این عفریتها جلوه های متعدد دارا میباشند. مرزی که عفریتها را از خدایان جدا ساخته روشن نیست. لفظ دوه بطور کلی بحالت جمع را میتوان بوژه خدایان اما لفظ اسوره Asura را بحالت جمع بوژه عفریتها و دیوها ترجمه کرد. نسل خدایان و عفریتان هر دو پیرا جاپاتی میرسد. باین ترتیب که خدایان حقیقت گوئی را برگزیدند و دروغ گفتن را از خود نفی نمودند اما اسوره ها دروغ گوئی را پذیرفتند و راست گفتن را رد کردند. خدایان چون همه وقت راست گو بودند در برابر اسوره ها ناتوان شدند اما در پایان کار نیرومند گشتند و بموقیبت رسیدند».

بنابراین مسلم است لفظ اسوره در ریگ ودا و اصطلاحات فلسفه هندی نام عفریتان